GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 92.

We Srzodę Dnia 15. Listopada 1797.

Z Wiednia d. 8. Listopada.

J. C. Mość raczył prezydenta szlacheckiego sądu w Krakowie hrabiego Woynę, podkanlerzem Galicyyskiey kancellaryi mianować. Konsyliarza zaś Lwowskiego gubernium hrabiego Fürstenbusch, wice prezydenta szlacheckiego sądu we Lwowie von Pillerfdorf i dyrektoryalnego dworskiego sekretarza von Baklacci aktualnemi dworskiemi konsyliarzami w teyże kancellaryi, do którey także konsyliarze dworski von Ergelet z dyrektoryatu, a z niesioney kancellaryi sprawiedliwości konsyliarze. Lewinski, von Lewin, von Lyro i von Urbański przeniesieni zostali.

Z Paryża d 27. Października.

Jenerał Berthier głowa sztabu jeneralnego Włoskiey armii przybył tu od Buonapartego z podpisanym d. 17 t. m. w Udine traktatem pokoiu między rzecząpospolitą Francuzką i Cesarzem. Rada 500 słuchała czytanie tego traktatu ieszcze d. 26 w wieczor, a ludowi była ta pocieszna wiadomość hukiem armat ogłoszona. ---Radzie starszych oznaymiono także wczoray o zawartym pokoiu: zgromadzenie to nie posiadało się z radości. Dyrektoryat wyprawił do obydwoch rad w tey mierze poselstwa, i traktat ten potwierdził.

Procz tego wydał dyrektoryat dwa następuiące ważne wyroki:

1) Na brzegach Oceanu będzie niebawnie armia pod nazwiskiem armii Angielskiey zgromadzona, którą jenerał Buonaparte będzie kommenderował. Tym czasem będzie nią jenerał Desaix kommenderował i ma się nieodwłocznie do Renu udać.

2) Gdy Królowa Portugalska zamiast ratyfikowania we 2 miesiącach pokoiu, fortyce swoie i twierdze Anglikom oddała, iest więc pokoy z nią za żaden uważany i Portugalski poseł ma natychmiast Francyą opuścić.

Podług poselstwa do rady 500 iest departament Ardenow w zupełney insurek-

cyi pod kommendą S. Krzysztofa, który iuż od nieiakiego czasu twierdzę Sgo. Ducha i Langwedocyą opanował.

Głownieyszym celem posłania nowego ministra naszego do Hagi Karola Delacroix, co ieszcze nie iest urzędownie oznaymione, iest przynaglenie konwencyi Batawskiey, aby iak nayprędzey starała się na mieysce odrzuconey konstytucyi nową zaprowadzić, i tak ią zrobiła, żeby wszystkie partye pogodzić mogła; powtore nakłonienie Hollenderskiego rządu do wygotowania iak nayprędzey nowey flotty.

W Korsyce wybuchnął obszerny spisek, ale iuż przytłumiony został. Głownym iego mieyscem było Ajaccio. Trzech emigrantow było na iego czele: nakazali tym czasowy rząd, wydali rozporządzenie &c. i polegali na ciele prawodaw: dla tego wszelkiemi sposobami sprzeciwiali się tamteyszey administracyi. Lecz w tym momencie przyszła wiadomość o zdarzeniu d. 4 września w Paryżu: wiadomość ta natchnęła męztwem patryotow, 7 do 800 ludzi ruszyło przeciw buntownikom ktorzy po krotkim odporze uciekli do lasow. Republikanie stoią ieszcze gotowi do udania się do wszystkich gromad, które tylko w spisek wchodziły.

Z Frankfurtu d. 28. Października.

Zawarcie zupełnego z Austryą pokoiu oznaymił Arcy Xżę Karol zaraz wszędzie przy parolu. Tym sposobem doniesiono o tym przez forpoczty Francuzkim woyskom, które się dotąd do prowadzenia dalszey woyny gotowały.

Radość, którą tu wiadomość o pokoiu sprawiła, przechodzi wszelkie opisanie, i iest tym słusznieysza, gdy pomyślemy co iuż to miasto ucierpiało, i przy rozpoczęciu nieprzyiacielskich krokow znowuby ponieść musiało.

Od dawnego czasu nie wysłano ztąd tyle kuryerow, sztafet i posłańcow, iak przy końcu tego miesiąca; rachuią że z wiadomością o pokoiu wyprawiono ztąd przeszło dwieście takowych poselstw. Do Ratysbony, gdzie Moguncki poseł P. Stevgentesch d. 24 wieczor od drugiego Mogunckiego posła barona Walter z Wiednia tę wiadomość sztafetą odebrał, przybyło tam tego wieczora i w nocy 11 takowych poselstw, a 14 innych było zaraz wyprawionych.

Tuteyszy magistrat wyprawił dwie deputacye z powinszowaniem pokoiu, iedną do Cesarskiego posła, a drugą do tuteyszego kommendanta.

Hrabia Collorego poiechał ztąd do Bamberga i Friedberga.

Rozkazy jenerała Augereau wychodzą zawsze pod pieczęcią armii Niemieckiey, i są przyozdobione prałuszka, w którey widać spodem most pod Arcole.

Xżna Baden powrociła tu z swoią świtą nazad po odprowadzeniu krolowey Szwedzkiey.

W okolicach Worms oznaymiono Francuzkim woyskom o zawarciu pokoiu. — Zapewniaią ieszcze dotąd, że całość Rzeszy Niemieckiey iest w ostatecznym pokoiu d. 17 w Udine zabezpieczona.

Arcy Xiążę Karol oznaymił ministeryum Moguncktiemu przez sztafetę o zawarciu pokoiu.

Z Konstantynopola d. 25. Września.

W tych dniach nowy Reiseffendy, czyli minister zagranicznych związkow miał z Francuzkim ambassadorem Aubert-Dubayet względem granic Tureckich konferencyą. Ten zapewnił go, że Francuzi naymnieyszego nie maią zamiaru zaburzenia W.

Sułtana państw, ani poddanych iego przeciw iego panowaniu podbudzać. Wszystkie w tey mierze rozpuszczone wieści, pochodzą od nieprzyiacioł Francyi. Kraie Ottomańskie stosownie do rozkazu dyrektoryatu będą zawsze od Francuzkich jenerałow i woysk szanowane i przyiaźń z Portą utrzymana. Z tego oświadczenia bardzo był nasz minister kontent.

Jaſsuf baſza, który w ostatniey woynie W. Wezyrem był, a potym zrzucony został, iest niespodziewanie z swego wygnania nazad przywołany. Przeznaczaią mu kommendę nad armią od 40,000 ludzi przeciw zbuntowanym baszom, którzy nigdzie nie są pobici, iak nie dawno rozgłoszono, i sam basza Widdynu ma ze 30,000 zbieraniny.

Uzbroieni w Moldawii Polacy przybyli tu z Warny na dwoch statkach, i wnet potym do Włoch odpłynęli, gdyż Porta nie chętnie ich tu widzieć chciała. Francuzki ambaſsador Aubert Dubayet dał im potrzebne na drogę zasiłki.

Z Konstantynopola d. 30. Września.

Pragniesz abym cię uwiadomił, o systemacie skarbu Ottomańskiego państwa, chcesz poznać dochod z podatkow i ich odbierania sposob &c. W rządzie, którego rożne administracyy części, są tak z sobą pomięszane, i tylu zakryte taiemnicami; w rządzie, w którym nadużycie władzy więcey nawet, niżeli sama władza wskazuie dochodu źrzodeł; gdy tym czasem z inney strony rozwolnienie sprężyn rządu i nieład, skutek konieczny wielkiey państwa rozległości i źle ułożonego porządku rzeczy, albo niszczy część tychże samych źrzodeł, albo ią od ich prawdziwego przeznaczenia odwraca; w takowym rządzie stan skarbu iest podobny do mylnego labiryntu, którego ciemne ścieszki prowadzą do studni, nie podobney do zgłębienia. Lecz ieżeli nie podobną iest rzeczą oznaczyć prawdziwą rozciągłość źrzodeł skarbu Ottomańskiego państwa, można przynaymniey zbliżaiącego się do nich nabyć wyobrażenia i wskazać przedmioty z których są czerpane. — Nayprzod rozrożnić potrzeba dwie przepaści, w które wpadaią wszystkie wybierane z tego obszernego mocarstwa dochody: Skarb *wewnętrzny* i skarb *zewnętrzny*. Pierwszy należy do panuiącego, który nim podług własney swoiey woli rozrządza. Bogactwa iego są nie wyrachowane, lecz sądzą, że są niezmierne, podsycaią go ieszcze, iako to: moneta, którą codziennie w Konstantynopolu biią, a ta całkowicie do niego wpływa; konfiskata maiątkow ukaranych baszow i innych urzędnikow; ustawa oddaiąca panuiącemu w dziedzictwo wszystkich iego poddanych. Ustawa ogromne i nie zliczone przynosząca skarbowi summy. (Jednakowoż rozumieć nie potrzeba, aby Sułtan nad wszystkiemi państwa swoiego poddanemi miał tę ustawę wykonywać, w istocie mogłby to uczynić; lecz używa iey tylko, w przypadku posiadanych nie zmiernych bogactw przez zmarłego i to iedynie względem ludzi na urzędach będących, których tym sposobem i z zdzierstwa zrobione zbiory i oyczysty nawet maiątek wchodzi do skarbu, lecz tak w pierwszym jak w drugim przypadku, a nawet w przypadku konfiskaty. Panuiący daie zawsze wdowie i dzieciom znaczne wynadgrodzenia.) Takie są źrzodła, które wewnętrzny zasilaią skarb, a ztąd po-

)2(

kazuie się, iż niepodobieństwem iest prawdziwą bogactw iego oznaczyć cenę. Skarb ten iest zamknięty w Seralu i pod rządem iednego czarnego eunucha maiącego tytuł *Khasne Vekili*, (iest to ieden z nayznacznieyszych wewnątrz Seralu urzędow, i temu który godnością tą iest ozdobiony, daie prawo noszenia turbanu takiego, iakiego używaią wielcy Wezyrowie.) Skarb wewnętrzny przykłada się do potrzeb kraiu w sposobie pożyczki, i czyniąc zakłady zewnętrznemu skarbowi, zakłady, które nigdy powroconemi nie są; w tym nawet czasie dług od skarbu zewnętrznego wewnętrznemu należący 500 tysięcy worow (około 500 millionow) przenosi. Skarb zewnętrzny na potrzeby potoczne dostarczać powinien, dochody iego stałe i znane do 100 tysięcy worow (100 millionow) rachuią. Pochodzą oneż: 1mo. Z podatku *Kharach*, *Kharach* iest pewny gatunek pogłownego na wszystkich Raiow (poddanych którzy nie są Turkami) rozłożonego w sposobie takim: że naybogatsi nie płacą więcey nad 11 piastrow ci, którzy nic nie maią, są wolni od opłaty rownie iak kobiety i dzieci lat 14 nie maiące, podatek ten odbiera się po dystryktach, i corocznie przechodzi do rąk naywięcey daiącega (Tefderdar) podskarbiego; nie czyni skarbowi więcey nad 14 lub 15 tysięcy worow; lecz sprawiedliwszy iego ustanowiwszy odbior, i zniosłszy wielkie znayduiące się w nim nadużycia bez powiększenia włożoney na każdego płacącego ilości uczyniłby więcey iak 30 tysięcy worow. 2do. Drugą odnogą dochodu skarbowego są cła, których przychod licząc w to dochod z tabaki może uczynić od 8 do 10 tysięcy worow. 3tio. Następuie dochod wynikaiący z przedaży rożnych urzędow, iak naprzykład urzędu *woiewody*, *mufselim*, *muhaselle*. 4. Nakoniec dobra skarbowe odprzedane częścią dożywotnie częścią z następstwem dla płci iedynie męzkiey, stanowią dochod skarbu zewnętrznego. Jest niepodobieństwem ocenić sprawiedliwie a nawet zbliżać się mogącą oznaczyć cenę tym dwom ostatnim dochodu skarbowego odnogom; ale łatwo iest spostrzec iak wielka tem nadużyciow wcisnęła się liczba. Toż samo dzie-e się prawie z innemi administracyi odnogami; baszowie część dochodu z swoich prowincyy odsyłać powinni, lecz to mało co uczyni, i zmnieysza się ieszcze w miarę odległości od stolicy. Nakoniec, im bardziey zbliska rozważa się ten ogromny koloss, tym mocniey dziwić się potrzeba, że się utrzymować i postępować może. Te rozne zwyż rzeczone dochodow odnogi, składały wszystkie skarbu publicznego źrzodła, gdy zamiast szukania ich zwiększenia w roztropnieyszey administracyi, w dogodnieyszym rozkładzie, starano się od lat kilku wynaydowac nowe, przez stanowienie nowych podatkow. Na wino, rzeczy pierwszey potrzeby, i inne nie zliczone przedmioty, które przedtym wcale od wszelkiey były wolne opłaty, nałożono znaczne taxy; dochod z nich szacuią na 18 tysięcy worow, może to zdawać się znaczną korzyścią temu, który tylko cyfry i czas teraźnieyszy rachuie; lecz inaczey wcale okaże się to w oczach człowieka podług prawdziwey wartości umieiącego cenić dobro i ukontentowanie ludow. Tworcy tych nowości Tehelebi effendemu cały kray złorzeczy; a nowość ta dzisiay iest przyczyną, lub przynaymniey pozorem wszystkich poruszeń, które w czasie

lat czterech wybuchły. Zdawało by się, iż w tey rownie tu, iak i gdzie indziey trudney epocę, przyszłość za nic iest poczytaną w rachubie większey części politycznych szperaczow. Tenże sam Tehelebi-effendi rozumiał że powiększy skarbu publicznego żrzodła sposobem, który po wiele razy iuz bywał użyty, lecz zawsze obrocił się na szkodę tych rządow, które go używały, mowię, o odmianie na cenę niższą stopy monety. Ta odmiana tak daleko to posunięta była, iż sequin Wenecki, który przed laty kilku, wartał cztery piastry, dziś ma cenę siedem i poł piastrow.

Z Wyższego Renu d. 28 Października.

Głowna kwatera jenerała Augereau iest do Kreutznach przeniesiona, gdzie on sam d. 22 z Strasburga, po odbytym za jenerała Hoche obrządku, na którym on z jenerałem Lefevre &c. (był przytomny, odiechał. D. 24 przybył jenerał Augereau z jenerałem Lefevre do Alzey: woyskowe poczynione urządzenia w Kreutznach będą zapewne zaniechane, iak tylko jeneralność o zawartym pokoiu wiadomość odbierze.

Już są indzynierowie mianowani do oznaczenia po nastąpioney z obydwoch stron ratyfikacyi pokoiu nowych we Włoszech granic.

W Bawaryi przedsięwzięto przeciw rozpustnikom korpusu Kondeusza nayostrzeysze śrzodki. Wiadomo że ci żołnierze, ktorzy nie są urodzeni Francuzi, są od tego korpusu oddaleni, i przyymuią służbę w korpusie, który pułkownik Carnoville z 1200 ludzi w okolicach Augsburgu formuie.

D. 24 t. m. nastąpiło w Augsburgu Xcia Sabaudyi Carignam z Xzniczką Maryą Kurlandzką zaslubienie. Elektor Trewirski dawał im ślub,

Z Włoch d. 20. Października.

Nowa Genueńska, czyli Liguryyska konstytucya iest iuz ukończona, i wiele artykułow zostało iuż roztrząśnionych. Ciało prawodawcze będzie się z dwoch izb, z rady młodszych z 80 członkow i z rady starszych z 40 członkow składało. Lud stanowi samowładność. Religia katolicka iest w takim stanie od ludu Liguryyskiego uznana, iak mu była od iego przodkow podana. — Liczba bywszey szlachty, która ma zapłacone rzeczypospolitey 4 mill. liw. nadgrodzić, wynosi 116, i są od 100,000 liw. otaxowani. — W Sardynii na duchowieństwo nałożono nową kontrybucyą 50 mill. liw. Wszyscy tam kupcy, którzy 10,000 liw. maiątku posiadaią zapłacą po 10 prozentow. Na żydow oprocz taxy kupieckiey nałożono 400,000 liw. Kommenderye kawalerow Maltańskich będą sprzedane i prowizya od pożyczki kamerze krolewskiey iest, z 4 ½ procentow, na 3 ½ zniżona.

Z Bamberga d. 28. Października.

Przedwczorem wstrzymano z Xżęcego rozkazu organizacyą pospolitego ruszenia. W innych okolicach Frankonii są także uzbroiania zakazane.

Z Strazburga d. 26. Października.

Jenerałowie Lefevre i Cheriu poiechali do Kreutznach z jenerałem Augereau. Jenerał Desaix kommenderuiący prawym skrzydłem armii Niemieckiey trudni się teraz obieżdżaniem położeń woysk znayduiących na prawym brzegu. Głowna iego kwatera iest dotąd w Offenburgu. Przedwczoray jenerał Montaigu obwiniony o oddanie Mancheimu, i od czasu tego w więz

zieniu zatrzymany, od rady woienney w tey municypalności odbywaiącey się uwolnionym został. Podług listow z Berne pod dniem 24 P. Wickham od rządu Angielskiego odwołanym został, i iuż miał audyencyą z pożegnaniem. Zdaie się, iż Anglia wcześniey uwiadomioną była o żądaniu które dyrektoryat Francuzki uczynił 13 kantonom, i że uprzedzić chciała wyrok Ligi Helwetow. Cożkolwiek bądź, oddalenie ministra tego uwolnia Szwaycarow od wielkiego zatrudnienia. Deputowanym których senat Berneński do Paryża wysłał, towarzyszą ieden sekretarz, i dwoch konsyliarżow legacyi. Rząd nasz (mówią listy) przez tę uroczystą ambaſsadę chciał dać dowod swoiego szacunku dyrektoryatowi Francuzkiemu. Deputowani ci maią oraz zlecenie otworzyć negocyacyą z ministrem zagranicznych związkow, względem bespieczeństwa obustronnych granic, bawienia emigrantow i wygnańcow na ziemi Szwaycarow, tudzieſz mieszkania ambaſsady Angielskiey w Berne.

Z Kolonii d 29. Października.

Jenerał kommenderuiący Augereau dzisieyszego rana około godziny 10 przybył na płaszczyznę przed bramą S. Sewe ryna będącą, gdzie jenerał Macdonald z swoią diwizyą, jener: Harville inspektor, kawaleryi Jakob Trigny kraiow zawoiowanych kommendant i wielu pierwszych rangi officyerow, oczekiwali na niego; iak tylko wystrzał z armaty iego ogłosił przybycie, tak zaraz we wszystkie w mieście uderzono dzwony, a kompanie mieszczan pod chorągwiami stanęły, Jenerał Macdonald z swoim woyskiem czynił przed kommenderuiącym jenerałem manewry aż do południa, na ten czas Augereau wśrzod braci swoich woiennych, i otoczony znaczną liczbą jenerałow bywszey armii Sambry i Mozy do miasta wiechał.

Z Reweredo d. 23. Października.

Gdy pokoy podpisany i kongres w Udinie okonczony został, hrabia Cobenzel, margrabia de Gallo i jenerał Meerfeld powrocili do Austryi; jenerał Buonaparte do Medyolanu odiechał, woyska Francuzkie do Wenecyi, a Polskie i Cysalpińskie caſnęły się do Ferrary, nic nam więcey dowiedzenia nie pozostaie, procz artykułow traktatu pokoiu.

Od granic Austryi d. 20. Października.

Naypoźnieysze z Peterzburga listy upewniaią, że dwor Roſsyyski na żądanie niektorych Rzeszy Niemieckiey cyrkułow przedsięwziął, utrzymować uczynioną od niego gwarancyą całości i konstytucyi Rzeszy, a w przypadku gdyby tego była potrzeba, ogromnemi bronić iey siłami. Układ ten, przez szczegulną deklaracyą seymowi w Ratyzbonie ma być oświadczony. (Gazeta Ausgsburska.)

Z Ratysbony d. 24 Października.

Dnia wczorayszego minister Elektora Kolońskiego wniosł na seymie, aby deputowani Państw Rzeszy na kongres tu się zebrali, i dyrektoryat Francuzki uwiadomili, iż są upoważnieni, do traktowania o szczegulny pokoy między Rzeszą Niemiecką a Francyą; dla tego aby miasto Ratysbona na mieysce odbywania się kongreſsu oznaczone było. Dla roztrząśnienia tego wniosku, dnia iutrzeyszego odprawi się nadzwyczayna seymu seſsya.

(Dziennik Frankfurcki.)

Z Manheymu d. 27. Października.

Hrabia Kobentzel wysłał także kuryera z wiadomością o pokoiu do Arcy Xcia

Karola, z którym Francuzki kuryer do jenerała Augereau razem na Stuttgard do Strazburga pobiegł. Arcy Xżę Karol wydał iuż rozkazy, aby zgromadzone woyska w Schwarzwald nazad do swoich kantonow się rozeszły. Słychać że Arcy Xżę Karol w przyszłym miesiącu do Wiednia poiedzie, na iego mieyscu jenerał Latour kommendę obeymie.

Z Roweredo d. 20 Października.

Wypis z listu z Wenecyi d. 14. Październ:

Wczoray i przedwczoray blisko 80 aresztowano osob, pomiędzy ktoremi znayduie się 10 municypalności członkow, 10 plebanow, wielu expatrycyuszow i officyerow. Municypalność nasza wyznaie, że odkrycie spisku dążącego do wywrocenia drzewa wolności i zniszczenia dekromatyczney systemy winna patryotysmowi obywatela Zechini. Pochwala także czuyność wydziałow bezpieczeństwa publicznego, policyi, gwardyi narodowey, i czynność jenerała Balland, co wszystko dopomogło do przyduszenia spisku tego w samym początku. W nocy z dnia 13 na 14 municypalność pracowała nad odezwą dla uwiadomienia ludu nazaiutrz rano o tym odkryciu, i wpoienia w niego winnego dla ustaw szacunku. Boiowich członek municypalności Sklawończyk, iest obwiniony o naczelnictwo spisku, pomiędzy aresztowanemi osobami maią się znaydować Pisani, Pesaro, Valmarena, Morosini, Dandalo, Grimani i Justiniani. Na wczorayszey iednak sessyi prezydent oświadczył, że pomiędzy nowo uwięzionemi kilka tylko winnych znayduie się osob, inne zaś iako zastawy są zatrzymane. Municypalność oświadczyła, że wydział bezpieczeństwa i gwardya narodowa dobrze się zasłużyły oyczyznie i dwa swoie mianowała członki dla złożenia podziekowania jenerałowi Balland. Na sessyi municypalności dnia 12 obywatel Giulani wniosł proiekt, aby każdey dekady ieden batalion gwardyi narodowey kosztem bogatych właścicielow, ktorych dochod 500 dukatow przenosi, ubranym został, proiekt ten przyięto.

Z Stuttgard d. 29. Października.

Upewniaią, że artykuły pokoiu między Cesarzem a Francuzką rzecząpospolitą, ani nie w Udine, ani nie w Passariano lecz w zamku Campo formido nazywanym, w rowney od obydwoch tych mieysc odległości leżącym podpisane zostały. Pokazuie się także, iż artykuły w nocy z dnia 17go na 18ty podpisane, dopiero na dniu 19tym podług formalności ułożone były i to wyiaśnia, dla czego Xiążę Lichtenstein aż d. 22 do Wiednia przybył. Upewniaią iż hrabia d'Entraigues, który z więzienia w Medyolanie umknął, przez Tryest przybył do Wiednia, mówią także, że kardynał de Rohan do tego udał się miasta. Seym Rzeszy na dniu 25 nadzwyczaynie zgromadził się. Wnoszą, iż urzędowną odebrał wiadomość o podpisanym pokoiu, o którym uwiadomienie przez rożnych kuryerow dnia 24 wielu odebrało ministrow: Rapport 54 czynności kassy zawiera w sobie, że w miesiącu wrześniu ani przychodu, ani wydatku nie było, przychod ogolny aż do dnia 1go października wynosi, 5,607,278 zło: ryń: 34 kray:, wydatek 5,606,709 zło: ryń: $39\frac{1}{4}$ kray:, zostaie w kassie 568 zło: ryń: $54\frac{3}{4}$ kray.

Z Wenecyi d. 20. Października.

Kuryerowie przez pełnomocnego ministra Battaglia i obywatela Dandalo wysłani uwiadomili nas o podpisanym z dnia

17 na 18 w Udine pokoiu, i że natychmiast Xżę Jan Lichtenstein i jenerał Berthier, z tą wiadomością i traktatem ostatecznego pokoiu, pierwszy do Wiednia a drugi do Paryża wyiechali, z tym większą niecierpliwością pragniemy dowiedzieć się o iego artykułach, że od nich zawisł los państwa Weneckiego.

Z Neuwied d. 28. Października.

Pokoy między Austryą i Francyą bardzo P. Pitta zatrudni; on sam ieden zostanie się na placu boiu przeciw Francyi. Będzie tedy musiał całey użyć polityki, do zwerbowania, którey lądowey potencyi dla deklarowania się przeciw Francyi. Nową pożyczkę od 28 mill: f. szt: proponuie, i tę zapewne parlament ustanowi. Nowe zwycięztwo nad Hollenderską flottą ułatwi mu drogę do zyskania od parlamentu pieniędzy.

Z Włoch d. 30. Października.

Jenerał Buonaparte poczyniwszy w Paſseriano nie które rozporządzenia względem swoiey armii, i podziękowawszy iey w wydaney odezwie za przyłożenie się do przywrocenia pokoiu, wyiechał d. 23 do Medyolanu Woyska zaczenaią się iuż do Francyi nazad wracać; iednak 30,000 Francuzow zostanie się do dalszego czasu we Włoskich rzeczachpospolitych.

Z dywizyy jenerałow Victor, Baragtey d'Hilliers i Joubert weszło około 10,000 ludzi do miasta Wenecyi, gdzie od nie iakiego czasu wielkie zaburzenia i rozdwoienie zaszło. D. 27 wydała municypalność z rozkazu jenerała Buonaparte odezwę, w którey nakazała, aby z każdey familii iedna osoba maiąca moc głosowania znaydowała się w parafialnym swoim kościele. Tam oświadczono zgromadzonym, aby się deklarowali, czy chcą demokratyczny rząd przyiąć i ten utrzymywać, lub też przy dawnym rządzie zostać i Austryackiemu się domowi poddać. Wielka bardzo część oświadczyła się za ostatnim, zkąd dalszych następności oczekiwać potrzeba.

Z Sztokolmu d. 20. Października.

Król Jmć iako gwarant Westfalskiego pokoiu mianował na maiący nastąpić z rzecząpospolitą Francuzką i Rzeszą kongres pokoiu: nadzwyczaynym ambaſsadorem znanego jenerała majora hrabiego Fersen, pełnomocnym ministrem w Ratysbonie P. Bildt, a sekretarzem legacyi będącego przy nim sekretarza P. Schörbing.

Przyszła królowa w poniedziałek naddzący przybędzie do zamku Drotningholm Wiazd iey tu i ceromoniał zaslubienia wyszedł iuż od marszałka hrabi Oxenstiern drukowany.

Z Amsterdamu d. 28. października.

Francuzki minister w Hadze, obywatel Noel będzic odwołany chociaż iescze nic urzędownego w tey mierze nie odebraliśmy. Mieysce iego zastąpi obywatel Delacroix, bywszy minister zagranicznych związkow, lecz ten leży dotąd w Charenton chory, i ledwie może za 4 niedziele do Hagi przybędzie. Podług ostatnich listow z Paryża iest powszechny plan od dyrektoryatu ułożony, odmienienia iak wewnątrz, tak zewnątrz rzeczypospolitey agentow. Stosownie do tego ułożenia obywatel Caillard będzie także z Berlina nazad odwołany, i w wielu mieyscach zamiast ministrow nie będą tylko konsulowie. Przy Francuzkiey legacyi nie ma także odtąd bydź tylko ieden sekretarz.

DODATEK

DO Nru. 92.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 15. Listopada 1797.

Z Hagi d. 28. Października.

W konwencyi naszey były na ostatnich sefsyach żywe spory, względem propozycyi dochodzenia politycznego mniema mia urzędnikow rzeczypospolitey. Wielu członkow utrzymywało takowy examin; inni sprzeciwiali się temu, mowiąc: iż myśli ludzkie powinny bydź wolne, chcąc ich rostrzasać znaczyłoby to zaprowadzać nieko obmierzłą inkwizycyą.

Między Egmond i Wyck będzie na morzu, gdzie bitwa d. 11 stoczona była, monument z napisami na pamiątkę waleczney obrony Batawskiey bandery wystawiona. Officyero: i prości żołnierze, którzy się szczegulniey w tey bitwie dystyngwowali, maią dostać znak i zaszczytu i medale, tak iak dawniey nasi bohaterowie pod Doggersbank. Proponowano także, aby członki konwencyi, wydziałow lądowych i maryniarki, na pamiątkę poległych w tey bitwie bohaterow na 6 niedziel żałobę w dziali, przewiązawszy czarną krepą lewą rękę.

Wydział Koloniy doniosł konwencyi, że wyspy S. Eustacha i S. Marcina są w wielkiey obawie, ponieważ stoiące tam Francuzkie woyska żądały od tamteyszych mieszkańcow kontrybucyi.

Kilku Amsterdamu obywatelow prosiło konwencyi, aby iak nayprędzey kazała znaczną liczbę woiennych okrętow wystawić i na zebranie do tego potrzebnych pieniędzy nadzwyczayną składkę wyznaczyła.

Zachęcania do subskrypcyy dla wystawienia nazad Hollenderskiey flotty &c. nie są bezskuteczne i znaczną ztąd sobie składkę obiecuiemy.

Proponowano także examin, czyli kommendanci flotty wszyscy swoie obowiązki pełnili; tudzież odprawienie obrządku pogrzebowego za poległych w bitwie dnia 11. stoczoney.

Z Wenecyi d. 21. Października.

Mniemany tu odkryty spisek nie wartał zrobionego odgłosu, który zakłócił spokoyność Weneckiego ludu. Nieiaki

Cercato, człowiek, który w czasie rewolucyi z więzienia wyszedł, umyślił oszukiwać ludzi, daiąc im do wierzenia, iż miał z Wiedeńskim dworem korrespondencyą, którey bydź miało zamiarem utworzenie kontra rewolucyi. Obiecywał łatwowiernym urzędy i zaszczyty, które mu wprzód płacono. Obywatel Zecchini i kilku mnichow odkryli iego intrygę, i donieśli o niey wydziałowi bezpieczeństwa publicznego, ten natychmiast postrach ogłosił w mieście. Jenerał Balland nie maiący tylko 500 tak Francuzow iak Polakow w garnizonie ludzi, był nie spokoynym, ogłosił miasto w stanie oblężenia i radził municypalności, aby złożyła swoy tymczasowy rząd. Municypalność zadziwiona tą nieufnością, offiarowała 60 zakładnikow wybranych po między członkami municypalnoś i pierwszemi miasta mieszkancmi, ienerał ich przyiął, zaaresztowano ich przeto, i zaprowadzono w niebardzo przyiemnym sposobie do kommendanta Francuzkiego w mieście, potym przeprowadzono ich do fortecy wyspy S. Grzegorza, gdzie iuż lepiey obchodzono się z niemi. W kilka dni potym jenerał Balland stosownie do listu jenerała Buonaparte kazał ich uwolnić, nieprzestaią iednakowoż dochodzić kłębka spisku zdraycy Cercato; lecz dotąd plan tylko iego zwodzenia ludzi mianuiąc się kawalerem Sgo Franciszka, odkryto. W papierach iego żadnego nieznaleziono listu, żadney notaty, któraby mogła dowodzić prostey lub zboczney korrespondencyi. Zdaie się tylko, że przybrał sobie kilku officyer: Sklawończykow którzy w czasie zmiany rządu uwolnili się od służby. Ci rownie z swoiey strony dali do wierzenia Cercato, że do dezercyi skłonili do Zara ekwipaż iedney galery; lecz wiadomo, że ekwipaż ten iedynie dezerterował dla tego, że powiele razy nie użytecznie zapłacenia żądał. W reszcie jenerał Buonaparte naganił jenerałowi Balland łatwowierność, i uleganie zaskarżeniom wydziału bezpieczeństwa publicznego, co wiecey odwołał nawet tego jenerała, mieysce zaś iego zastąpił jenerał Serrurier kommenderuiący w Treviso. — Buonaparte względem postępku wydziału bezpieczeństwa złożonego z obywatelow: Giuliani, Sordini, Bonini, Widman, Ferro i Dandalo, swoie oświadczył nie ukontentowanie. Gdy municypalność pod pozorem ekonomiki odwołała ministra Battaglia, którego Buonaparte do siebie był przywołał. Jenerał kommenderuiący pisał do tego ministra następuiący billet:

Dnia 26 Vindemiaire (d. 16 października.)

" Zechcesz zostać przy mnie aż do nowego rozkazu. Municypalność Wenecka odwoływać Cię nie mogła, nie uprzedziwszy mnie wprzod o tym, a nadewszystko w momencie, kiedy wydział bezpieczeństwa publicznego, wszystkich naylepszych tey municypalności członkow aresztować kazał. Nie mogę więc przyznać iey prawa odwoływania Ciebie z poselstwa, które przy mnie sprawuiesz.

Podpisano *Buonaparte.*

DONIESIENIA.

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galiciæ Occidentalis. Magnificæ Hedvigi Romerowæ medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Meus

— —

Carolus Głębocki in Bonis Zagaiow Circ: Cracovien domicilans, ad forum hocce Cracoviense adversus eam in causa decernendæ executionis ad summam 40,000 f.p. in Bonis Grudzyny hærentem seu attribuendi illius dominii in satisfactionem restantis summæ 34000 f.p. ex testamento Joannis Romer libellum porrexerit, judiciique opem quo ad id justitia exigit imploraverit, cum autem forum hocce ob ignotum Conventæ habitationis locum, vel plane a Caes. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Hedvigi Romerowæ hic loci degentem advocatum Stanislaum Zarzycki ipsius periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Caes. Regiis hæreditariis terris Judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo hisce finem in eum admonetur, ut die 10 Febr. 1790 hora 10ma matutina ad processum hujus causæ verbalem ipsa compareat vel Curatori dato, si quæ forte haberet, juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad ipsius defensionem maxime efficacia esse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibimet ipsi sint inputandæ, Ita enim sanciunt præscriptæ pro Caes. Regiis hæreditariis terris leges.

Ex Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ
Occidentalis Cracoviæ die 2 Noveb. 1797.

In absentia Exellmi Dni Præsidis

Elsner.

Auersperg mp.
Jos. Nob. a Cronenfels mp.
Olechowski.

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galitiæ Occidentalis. Magnifica Hedvigi Romerowæ medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Magnifi. Carolus Głębocki in Bonis Zagaiow Circ: Cracovien domicilans ad forum hocce Cracoviense adversus eam in causa deducendi juris ad summam 40,000 f.p. Actori ex testamento sui mariti provenientem jactati, provovatorium libellum porrexerit, judiciique opem quo ad id justitia exigit imploraverit. Cum autem forum hocce ob ignotum Conventæ habitationis locum, vel plane a Caes. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Hedvigi Romerowæ hic loci degentem Advocatum Stanislaum Zarzycki ipsius periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Caes. Regiis hæreditariis terris Judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipsa hisce finem in eum admonetur, ut tempore adhuc opportuno ipsa id est intra 90 dies compareat vel Curatori dato, si quæ forte haberet; juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad ipsius defensionem maxime efficacia esse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ, sequelæ sibimet ipsi sint inputandæ, Ita enim sanciunt præscriptæ pro Caes. Regiis hæreditariis terris leges.

Ex. Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ
Occidentalis Cracoviæ die 2 Noveb. 1797.

Absente Exellmo D. Præside.

Elsner.

Auersperg mp.
Jos. Nob. a Cronenfels mp
Olechowski mp.

Z strony J. Ces. Kr. Mości sądu szlacheckiego Krakowskiego dnia 23 i 24 Listopada r. b. przed południem o godzinie 9 do 12 po południu zas od godziny 3 do 6 pod Nrem 87 na pierwszym piętrze w Grodzkiey ulicy rożne sprzęty i suknie wiecey dawaiącemu za gotową zaraz zapłatę przedane będą. O czym każdy kupna ochotę maiacy uwiadomia się. Z Rady J. Ces. Kr. sądu szlacheckiego Krakowskiego dnia 14 Listopada 1797.

Za zbliżeniem się terminu weryfikacyi, kommissya wspolna trzech Nayiaś: dworow, lubo iuż poprzedniczo przy wpisach każdego wszczegulności z podaiacych swe pretensye, tak do Nayiaś: Krola Jegomosci Stanisława Augusta, iako też do bywszey rzeczypospolitey Polskiey uprzedziła, iż ieszcze raz wszyscy przed kommissyą bądź osobiście, bądź przez swoich plenipotentow w czasie roztrząsania i weryfikacyi tychże pretensyi stawić się będą musieli; wszelako żeby się nikt niedostatecznym uwiadomiem składać nie mogł, albo dla nie dokładney informacyi w swoich sprawiedliwych pretensyach nie upadł, taz kommissya osądziła za rzecz potrzebną, ostrzedz powtornie wszystkich do Nayiaś: Krola Jmci Stanisława Augusta i bywszey rzeczypospolitey Polskiey prawa i pretensye maiących, i ktore iuż z rozkazu pełnomocnych Nayiaś: trzech dworow kommissarzy w protokuł wpisane i zanotowane zostały, iż za przywołaniem tychże przez gazety tudzież affisze na publicznych mieyscach miasta Warszawy przybiiać się miane, przed kommissyą na terminie sobie przepisanym oryginalne swe dokumenta i dowody składać są obowiązani. A ieżeliby kto w przeciągu miesiaca od daty przywołania rachuiąc, stawić się na terminie oznaczonym zaniedbał, tedy pretensye iego za nieważne uznane i przez kommissyą odrzucone zostaną: a nawet i to dobrodzieystwo całomiesiącznego czasu służyć ma iedynie dla tych osob, ktore dowiodą, iż interessa nagłe oddalenia się ich z Warszawy przyczyną były. — Dan w Warszawie dnia 18 Października 1797 roku.

Kommissya do uregulowaniu długow Krola Jegomości Stanisława Augusta i bywszey rzeczypospolitey Polskiey.

Łukasz Wiśniowski rodem z Bogoryi wsi w Cyrkule Sandomierskim parafii Skotnickiey, wziąwszy ślub w roku 1793 d. 17 Października z Franciszką Boczkowną z teyże wsi, zaraz w następnym roku 1794 w maiu wzięty był do woyska niegdyś Polskiego. Osierociała żona. od trzech, którzy, iak mowią, byli z nim na placu utarczki pod Szczekocinami, tyle tylko maiąc, że widzieli, iż raniony upadł na placu i ratunku, ktorego mu dać nie można było, wołał, niezaręczaią iednak czy żyie, czy umarł, uprasza na miłość bliźniego, ieżeliby kto miał pewnieyszą wiadomość w tey mierze o doniesienie do konsystorza Sandomierskiego, lub do JX. Kaźmierza Krokowskiego, dziekana Koprzywnickiego w Skotnikach plebana.

Uwiadomienie Publiczności, iż w dniu 16 miesiąca listopada r. b. 1797 Licytacya rzeczy ruchomych po niegdy Janie Lalikowskim, mieszczaninie kupcu Kazimierskim pozostałych się w Possessyi tegoż w Sstradomiu przy Krakowie pod Nrem 19 stoiącey o godzinie 9 ranney odprawiać się będzie. Życzący sobie takowe rzeczy nabyć niechay się w mieyscu i czasie wyżey oznaczonym znayduią.

Gdy z strony magistratu Cessarsko Krolewskiego stołecznego miasta Krakowa zabezpieczaiac od szkody sukcessorow i maiatek zmarłego Jozefa Hietzigiera kupca tuteyszego, przedaż rożnych towarow i rzeczy ruchomych iako to: towaru korzennego, win Węgierskich, Austryackich, Szampańskich, Ryńskich, Burgondskich, materyi, sukien, kobiercow, futer, kleynotow, złota, srebra, mosiądzu, ołowiu, zygarow, zygarkow, szkła, zwierciadeł, żelaza, poiazdow, książek, broni i inney ruchomizny, przez publiczną licytacyą dnia 20 miesiąca listopada r. b. o godzinie 9 z rana, i następnych dni, rano o godzinie 9 po południu o godzinie 3 w kamienicy Hietzgierowskiey, tu w Krakowie na Szczepanskiey ulicy pod Nrem 372. stoiącey, przez wyznaczonego od magistratu kommissarza odbywać się maiąca rozporządzona iest. Dla tego wszyscy ci, którzyby co z pomienionych towarow, win lub rzeczy ruchomych za gotowe pieniadze kupić sobie pragnęli, w mieyscu wyżey wymienionym, dnia i godziny wyrażonych, przytomnemi osobiście bydź maia. Jezeli zaś szacunek tychże towarow win i rzeczy ruchomych wiedzieć chcą, dla przeyrzenia tax do kancellaryi magistratualney udać się mogą.

Z Rady magistratu Ces: Krol: stołecznego miasta Krakowa d. 4 listopada 1797.

J. Geilinek.
Bartsch.
Kaspary.
Kubecki.

Z strony Ces: Krol: pełnomocney zadworney kommissyi Galicyi zachodniey. — Skład celny w Siedlcach iest w własności głownego celnego składu do Międzyrzyc przeniesiony.

Ponieważ C. K. celna komora bywsza dotąd w Siedlcach na mocy dekretu nadwornego de dato 23 martii a. curr: w tymczasowey własności głownego składu do Międzyrzyc przeniesioną została, i na dniu 1. miesiąca bieżącego czynności swe rozpoczęła; takowa więc odmiana ninieyszym ku powszechney podaie się wiadomości. W Krakowie d. 16 Października 1797.

Paweł baron a Martini.